

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tuloverolain 105 a ja 143 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia siten, että kunnallisverotuksen ansiotulovähennys myönnettäisiin myös käyttökorvaustulon perusteella. Kotitaloudelle maksetun työllistämistuen määräaikaista verovapautta ehdotetaan jatkettavaksi vuoden 2001 loppuun. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan

mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen muutosta sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 2001. Työllistämistuen määräaikainen verovapaus koskisi verovuotta 2001.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys käyttökorvaustulosta

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys otettiin nykyisessä laajuudessaan käyttöön verovuodesta 1997. Vähennyksen määrää on sen jälkeen vuosittain muutettu, mutta vähennyksen oikeuttavien tulojen piiri on säilynyt samana. Vähennyksestä säättäminen oli osa toimenpiteitä, joiden tarkoituksena oli madaltaa työttömyysturvan ja sosiaalietuuksien varassa elävien pienituloisten kynnystä hakeutua työhön tai hankkia lisätuloja. Pienituloisten verotuksen keventäminen kohdennettiin palkka- ja yrittäjätuloihin. Vähennys rajattiin koskemaan vain sellaisia ansiotuloja, joiden hankkimista voidaan työllistämismielessä pitää perusteltuna. Vähennys lasketaan tuloverolain (1535/1992) 105 a §:n mukaan verovelvollisen ansaitsemien veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella. Vähennystä ei siten myönnetä eläketuloista, työttömyysturvasta eikä muista

sosiaalietuuksista.

Ansiotulojen erään erityisryhmän muodostavat tekijänoikeudesta, valokuvaan perustuvasta oikeudesta ja teollisoikeudesta, kuten patentin tai tavaramerkin käyttöoikeudesta, saadut tulot. Näistä oikeuksista korvausta saadaan, kun oikeus luovutetaan kokonaan tai osittain taikka kun joku käyttää suojattua oikeutta. Tällainen tulo on tekijälle itselleen ja oikeuden lahjana saaneelle veronalaista ansiotuloa, mutta jos oikeus on saatu perintönä, testamentilla tai hankittu vastiketta vastaan, oikeudesta saatu tulo on veronalaista pääomatuloa.

Erityisesti kirjallisuuden kääntäjien saama palkkio kirjan kääntämisestä on kokonaan tekijänoikeudesta saatua tuloa. Tekijänoikeudesta saadun tulon osuus työansioista on taiteilijoilla muutenkin merkittävä. Verotuskäytännössä on syntynyt epäselvyyttä siitä, myönnetäänkö kunnallisverotuksen ansiotulovähennys tällaisen tulon perusteella. Tekijänoikeudesta saatu tulo ja muukin edellä mainittu käyttökorvaustulo on luonteeltaan sellaista oman työn kerryttämää ansiotuloa, jonka tulisi tuloverolain 105 a §:n tarkoitus huomioon ottaen oikeuttaa vähennykseen. Lain sanamuodon perusteella on kuitenkin voitu päätyä päinvastaiseen tulokseen. Taiteilijoiden työllistämisedellytyksiä ja

sosiaaliturvaa selvittänyt toimikunta (Taisto II) on kiinnittänyt 18 päivänä lokakuuta 2000 opetusministeriölle jättämässään muistiossa huomiota edellä selostettuun epäkohtaan ja esittänyt tuloverolain 105 a §:n selventämistä täältä osin. Ottaen huomioon alkuperäisen tarkoituksen säännökseen ehdotetaan lisättäväksi, että myös käyttökorvauksena saatu tulo oikeuttaa kunnallisverotuksen ansiotulovähennykseen. Käyttökorvaus on lainsäädännössä määritelty ennakkoperintälain (1118/1996) 25 §:n 1 momentin 2 kohdassa. Se käsittää edellä mainitut tulot sekä teollisista, kaupallisista ja tieteellisistä kokemuksista saadut tulot. Lainkohdassa mainitut tulot ovat verotustyössä teknisesti erotettavissa omaksi ryhmäkseen.

Koska kysymys oikeudesta vähennykseen on osoittautunut tulkinnanvaraiseksi ehdotettava muutos olisi lähinnä oikeustilaa selventävä.

1.2. Kotitalouksien saaman työllistämistuen ja työmarkkinatuen verovapauden jatkaminen

Kotitalouksia on vuodesta 1994 kannustettu työllistämään työttömiä työnhakijoita työllistämistuen avulla. Järjestelmässä kotitalouksille maksetaan työllistämistukea, jota käytetään työllistettävän palkkaukseen. Työllistämistuki on ollut kotitalouksille verovapaata tuloa edellyttäen, että tukea ei ole käytetty elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa. Vuoden 1998 alusta otettiin työvoimapolitiittisen uudistuksen yhteydessä käyttöön uusi tukimuoto, niin sanottu yhdistelmätuki. Yhdistelmätukea voidaan myöntää työnantajalle, joka tekee työ- tai oppisopimuksen sellaisen työnhakijan kanssa, jolle on maksettu työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea 500 päivältä ja joka työllistettäessä on oikeutettu työmarkkinatukeen. Yhdistelmätuki muodostuu työnantajalle maksettavasta työmarkkinatuesta ja työllistämistuesta. Myös kotitalous voi saada yhdistelmätukea. Kotitalouksissa tapahtuvaa työllistämistä tuetaan verotuksessa tällä hetkellä kotitalousvähennyksellä. Vähennysoikeus on ollut voimassa vuoden 2001 alusta tuloverolain

127 a §:n nojalla koko maassa. Pysyvä laki on korvannut aiemmat alueelliset kotitaloustyön tukikokeilut. Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos samaa työsuoritusta varten on saatu työllistämistukea tai työnantajalle maksettavaa työmarkkinatukea.

Työllisyysasetuksessa (1363/1997) tarkoitettu työllistämistuki ja työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) 2 a luvussa tarkoitettu työnantajalle maksettava työmarkkinatuki ovat olleet työllistävälle kotitalouksille tuloverolain 143 §:n 7 momentin nojalla verovapaata tuloa vuosilta 1998—2000 toimitettavissa verotuksissa. Työllistämistuki ja työmarkkinatuki ovat vaikeammin työllistettäviin kohdistuvia erityisiä tukimuotoja. Ne eivät ole edellä mainitusta säännöksestä johtuen päällekkäisiä kotitalousvähennyksen kanssa.

Kotitalouksissa on tuen piiriin kuuluvien pitkäaikaistyöttömien ryhmään kuuluville työntekijöille sopivia työpaikkoja, ja kotitalouksien halukkuus yhdistelmätuella tapahtuvaan työllistämiseen on lisääntynyt. Työnantajana toimivan kotitalouden verotuskohtelun muuttaminen vähentäisi yhdistelmätuen käyttöä. Tämän vuoksi luonnollisen henkilön muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa työnantajana saaman työllistämistuen ja kotitaloudelle työnantajana maksettavan työmarkkinatuen verovapautta ehdotetaan jatkettavaksi vielä vuodelle eli vuoden 2001 loppuun.

2. Esityksen vaikutukset

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä koskeva ehdotus ei varsinaisesti tarkoittaisi oikeustilan muutosta. Käyttökorvauksista tehtävien vähennysten verovaikutukset voidaan arvioida yhteensä noin miljoonaksi markaksi. Työllistämistukea ja työmarkkinatukea kotitalouksille on vuosittain maksettu noin 40 miljoonaa markkaa, josta veron osuus tukea verotettaessa olisi noin puolet. Voidaan kuitenkin arvioida, että veronalaisena tukea ei otettaisi entisessä määrin vastaan.

Ehdotuksella ei ole hallinnollisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lain 105 a §:n 1 momenttia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2001 toimitettavassa verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotukset

Laki

tuloverolain 105 a ja 143 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 105 a §:n 1 momentti ja 143 §:n 7 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 105 a §:n 1 momentti laissa 1126/1996 ja 143 §:n 7 momentti laissa 1220/1999, seuraavasti:

105 a §

143 §

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Eräät siirtymäsäännökset

Kunnallisverotuksessa verovelvollisen
 puhtaasta ansiotulosta vähennetään
 kunnallisverotuksen ansiotulovähennys.
 Vähennys lasketaan verovelvollisen
 ansaitsemien veronalaisten palkkatulojen,
 muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä
 tai palveluksesta saatujen ansiotulojen,
 ansiotulona pidettävien käyttökorvausten,
 jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä
 yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai
 maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella.

—————
 Vuosilta 1998—2001 toimitettavissa
 verotuksissa veronalaista tuloa ei ole
 luonnollisen henkilön saama
 työllisyysasetuksessa (1363/1997) tarkoitettu
 työllistämistuki eikä työmarkkinatuesta
 annetun lain (1542/1993) 2 a luvussa
 tarkoitettu työnantajalle maksettava
 työmarkkinatuki, jos tuki käytetään muussa
 kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai
 metsätaloudessa.

—————
 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 2001.

Lain 105 a §:n 1 momenttia sovelletaan
 ensimmäisen kerran vuodelta 2001
 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri Martti Korhonen

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

tuloverolain 105 a ja 143 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 105 a §:n 1 momentti ja 143 §:n 7 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 105 a §:n 1 momentti laissa 1126/1996 ja 143 §:n 7 momentti laissa 1220/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

105 a §

105 a §

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Kunnallisverotuksessa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta vähennetään kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. Vähennys lasketaan verovelvollisen ansaitsemien veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella.

Kunnallisverotuksessa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta vähennetään kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. Vähennys lasketaan verovelvollisen ansaitsemien veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, *ansiotulona pidettävien käyttökorvausten*, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella.

143 §

Eräät siirtymäsäännökset

Vuosilta 1998—2000 toimitettavissa verotuksissa veronalaista tuloa ei ole luonnollisen henkilön saama työllisyysasetuksessa (1363/1997) tarkoitettu työllistämistuki eikä työmarkkinatuesta annetun lain (1354/1997) 2 a luvussa tarkoitettu työnantajalle maksettava työmarkkinatuki, jos tuki käytetään muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa.

Vuosilta 1998—2001 toimitettavissa verotuksissa veronalaista tuloa ei ole luonnollisen henkilön saama työllisyysasetuksessa (1363/1997) tarkoitettu työllistämistuki eikä työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) 2 a luvussa tarkoitettu työnantajalle maksettava työmarkkinatuki, jos tuki käytetään muussa kuin elinkeinotoiminnassa, maataloudessa tai metsätaloudessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
2001.

Lain 105 a §:n 1 momenttia sovelletaan
ensimmäisen kerran vuodelta 2001
toimitettavassa verotuksessa.
